

6. Корпоративне управління : монографія / І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова [за ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої]. – Х. : Право, 2007. – 500 с.
7. Сірко А. Корпоративна власність у транзитивній економіці / А. Сірко // Економіка України. – 2003. – № 2. – С. 57-64
8. Насікан Н. І. Умови формування конкурентного середовища в перехідній економіці України / Н. І. Насікан // Сучасний стан і перспективи розвитку соціально-гуманітарних наук та освіти : збірник наук. праць присвячений 10-річчю соціально-гуманітарного фак-ту / редкол. : В. Д. Бондаренко, І. П. Устинова [та ін.]; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ [б. в.]. – 2002. – С. 191-200.
9. Тарасенко О. С. Корпоративна власність України: особливості формування / О. С. Тарасенко // Научные труды Донецкого национального технического университета. – Сер. : экономическая. – Вып. 31 (117). – Донецк : ДонНТУ, 2007. – С. 111-117.
10. Семенюк В. П. Розвиток корпоративного сектора економіки та корпоративного управління в Україні / В. П. Семенюк // Економіка прогнозування. – 2005. – № 3. – С. 78-88.
11. Рейтинг роста постсоветских экономик [Електронний ресурс] // Сайт FORBES Україна. – Режим доступу : <http://forbes.net.ua/nation/1388984-rejting-rosta-postsovetskih-ekonomik#13>
12. Розробка національного стандарту з КСВ [Електронний ресурс] // Сайт Центрального розвитку корпоративної соціальної відповідальності. – Режим доступу : <http://www.csr-ukraine.org>
13. Кужелев М. О. Формування парадигми корпоративної соціальної відповідальності в Україні / М. О. Кужелев // Економічний часопис – ХХІ. – 2015. – № 3-4(1). – С. 60-63.
14. Корж Н. В. Структурування корпоративного капіталу / Н. В. Корж // Економічний часопис. – ХХІ. – 2014. – № 11-12. – С. 113-115.

Манжула Е. В. Особенности формирования корпоративной собственности в Украине.

В статье осуществлен анализ процессов формирования корпоративного сектора в Украине. Определены преимущества корпоративной собственности и предпосылки ее развития в нашей стране. В результате исследования были выделены некоторые внутренние и внешние факторы, оказавшие негативное влияние на становление современных корпораций.

Ключевые слова: *собственность, корпоративная собственность, корпоративный сектор экономики, корпорация, акционерное общество.*

Manzhula I. V. Features of the formation of corporate ownership in Ukraine.

In the article the analysis of formation processes of the corporate sector in Ukraine. Advantages of corporate ownership and the background of its development in our country. In the result of the study highlighted some internal and external factors that had a negative impact on the development of modern corporations.

Key words: *ownership, corporate ownership, corporate sector, Corporation, joint-stock company.*

УДК 351.862

Островський І. В.

Державна установа “Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України”

**РЕСУРСНА РЕВОЛЮЦІЯ В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ**

Розглянуто та проаналізовано проблему ресурсної революції в умовах глобального економічного простору. Висвітлено проблеми забезпечення сучасної цивілізації енергетичними та мінеральними ресурсами. Досліджено взаємозв'язок між рівнем розвитку інтелектуальних ресурсів та розвитком національної економіки.

Ключові слова: ресурсна революція, глобальний економічний простір, економічні ресурси, інформаційні ресурси, інтелектуальні ресурси.

Ресурси в економіці розглядаються як складові елементи виробничого потенціалу, якими володіє окрема країна чи світове господарство, і, які використовуються для економічного, соціального, науково-технічного розвитку.

Забезпечення економічних систем сучасної постіндустріальної цивілізації мінеральною сировиною та паливом – первинними субстанціями матеріального виробництва є однією з глобальних проблем, вирішення якої вимагає комплексного підходу і скоординованих дій усього світового співтовариства.

Важливу й дедалі зростаючу роль у розвитку сучасної постіндустріальної цивілізації відіграє технологія або технологічні ресурси. У сучасному світі інформація ставиться в одну шеренгу з матеріальними та енергетичними ресурсами і розглядається як важливий фактор якісних змін у житті суспільства.

Ефективність розв'язання проблем соціально-економічного розвитку країн багато в чому залежить від наявності та використання інтелектуального потенціалу суспільства, значна частина якого зосереджена в системі освіти. Досвід розвинених держав підтверджує думку, що чим вищий рівень освіченості їх населення, тим вищий рівень соціально-економічного розвитку держави. Саме тому розвинені країни спрямовують фінансові ресурси на підтримку та забезпечення розвитку вищої освіти. Від освітнього рівня населення залежить рівень кадрового потенціалу держави, тоді як від якості людських ресурсів залежить рівень розвитку регіону.

Серед відомих авторів, які займалися дослідженням проблеми економічних ресурсів, є О. Баркова, І. Бачило, В. Годін, І. Корнєєв, Н. Максимов; теоретико-методологічні засади інформаційних ресурсів досліджували В. Гриценко, А. Ліпінська, Г. Обвінцева, В. Пархоменко, А. Гончаренко, В. Радченко, В. Куйбіда, Й. Мастяниця; розвиток людського ресурсу в умовах глобалізації – Б. Генкін, Х. Грехем, А. Джіяд, А. Іво, В. Капур, П. Спероу, К. Трусс та ін.

Метою дослідження є визначення теоретичних аспектів та особливостей ресурсної революції в умовах глобального економічного простору; аналіз змін в економічних ресурсах світу, пов'язаних з темпами зростання населення нашої планети, проблемами вичерпаності окремих видів ресурсів, заміна їх альтернативними джерелами; дослідження причин становлення пріоритетними інформаційних та інтелектуальних ресурсів; перспектив їх подальшого розвитку.

Досліджуючи класиків економічної теорії, які вважали, що головними для розвитку суспільства є природні ресурси, в першу чергу, паливно-енергетичні, мінеральні, сучасні економісти переконані, що в процесі ресурсної революції пріоритетними стали інформаційні та інтелектуальні ресурси. Швидке зростання обсягів інформаційних ресурсів людства викликає докорінні зміни в житті людини, її психології. Нові можливості, що їх відкриває інформатизація суспільства, сприяли розробці різних теорій, підходів, проектів щодо перспектив розвитку людської цивілізації у XXI столітті, найбільш поширеними серед яких є теорія “інформаційного суспільства” А. Тоффлера та “постіндустріального суспільства” Д. Белла. [2]

Світ стоїть на порозі найбільшої бізнес-можливості століття, яка конкурує як з першою промисловою революцією, котра перетворила продуктивність праці, так і з другою, яка мобілізувала безпрецедентні обсяги капіталу для будівництва міст. Нова

революція зосереджена на третьому первинному факторі виробництва: природних ресурсах. Роблячи питання ще більш актуальним, видобуток ресурсів стає все більш дорогим, оскільки виробництво зміщується до місць, які пов'язані зі складними логістичними – а часто і політичними проблемами [1].

Забезпечення мінеральною сировиною сучасного світового господарства дуже тісно пов'язане з енергетичною проблемою, оскільки в сучасному енергозабезпеченні провідну роль відіграють корисні копалини, такі як нафта, природний газ, вугілля, уран, торф, горючі сланці. І хоча світова забезпеченість копалинними енергетичними ресурсами досить висока, нерівномірність розподілу їх, а особливо тих, що використовуються найбільше, коливання світових цін на них роблять проблему енергозабезпеченості досить складною для багатьох країн.

Якщо початок ХХ ст. можна було назвати віком вугілля, то вже в середині століття на перший план виходить нафта. Кінець ХХ ст. та початок ХХІ ст., незважаючи на домінування нафти, називають віком газу. За прогнозами на більш віддалений період домінуючими видами ПЕР можуть стати ядерне, термоядерне чи водневе паливо та новітні відновлювальні джерела електроенергії. Таким чином, технічний прогрес багато в чому визначає розвиток енергетичної галузі країни. [3]

Виникнення й загострення сировинної проблеми змусило переоцінити наявні мінеральні ресурси, в результаті чого стало зрозумілим, що резерви багатьох видів корисних копалин пов'язані з екологічно шкідливими джерелами, такими, зокрема, як нафтові піски, бітумні сланці, розробка яких загрожує навколишньому середовищу й погіршує екологічну ситуацію в світі.

З усього обсягу мінеральних ресурсів, що їх використовує світове співтовариство, лише 3-5% перетворюються на кінцевий продукт, а решта – різноманітні відходи.

Іншою проблемою, яка ускладнює сучасну сировинну ситуацію, є нерівномірне і незалежне від рівня споживання розміщення різних видів корисних копалин по окремих регіонах планети. Потреби в мінеральних ресурсах, сировині майже всіх держав світу не можуть бути забезпечені за рахунок національних ресурсів [4].

Водночас країни, що розвиваються, які мають значні запаси мінеральних ресурсів, зокрема енергоносіїв, не в змозі їх самостійно розробляти й споживати у значних кількостях. Сировина, що добувається в цих країнах з допомогою і за участю промислово розвинутих країн, у більшості випадків становить переважну частину експорту і є єдиним джерелом надходження коштів для вирішення проблем соціально-економічного розвитку.

Проблема забезпеченості та використання мінеральних ресурсів постіндустріальної цивілізації тісно пов'язана з проблемами послаблення міжнародного напруження, скорочення озброєнь та роззброєння, оскільки на військові цілі навіть у мирний час витрачається близько 11,5% загального світового споживання міді, 8,1% свинцю, 6,3% алюмінію й нікелю, 6% цинку, 5% олова й 5% нафти. Причому споживання нафти для військових потреб в усьому світі становить половину обсягу споживання країн, що розвиваються. Крім того, вирішення такої глобальної проблеми, як продовольча, залежить також від мінерально-сировинної бази, оскільки одним із головних шляхів підвищення врожайності є використання мінеральних добрив, виробництво яких пов'язане з переробкою різних корисних копалин і

використанням значної кількості енергії. Неможливість отримання країнами, що розвиваються, паливно-енергетичних ресурсів у достатній кількості змушує їхнє населення використовувати на паливо величезні масиви тропічних лісів, де сконцентровано більше третини світового генофонду. В результаті генофонд катастрофічно знищується, а ґрунти руйнуються.

Людство безперервно нарощує темпи видобутку корисних копалин і при цьому мало дбає про їх збереження, відновлення, коли це можливо, розуміючи, що багато з них є такими, що не поновлюються. При цьому відбувається катастрофічно швидке забруднення довкілля, середовища проживання людей і виснаження природних ресурсів. Статистика свідчить, що з кожної тонни видобутої сировини утворюється 0,6 тонни (60%) відходів у вигляді відвалів на місцях її видобутку, на виробництвах з її переробки.

Через зростання населення на планеті, а отже, і потреб, зростає й видобуток корисних копалин, виробництво товарів для задоволення потреб людства. Зростає вартість їх видобутку через погіршення умов видобутку – глибокі шахти, зменшення концентрації основного металу.

Поняття “технологія” найчастіше розуміється як сукупність знань про впровадження або вдосконалення машин, обладнання виробництв, що забезпечує обробку, виготовлення, зміну стану, властивостей і форми сировини, матеріалів чи напівфабрикатів, а також про реалізацію продукції. До цієї частини технології належать патенти, ліцензії, товарні знаки, технічні послуги у сфері дизайну, контролю й поліпшення якості, методів управління і маркетингових “ноу-хау”. У структуру технології включається і сукупність засобів виробництва, яка необхідна для цих процесів та виробництва благ і послуг.

Нині можна говорити про існування світового ринку технологій, формування якого припадає на другу половину ХХ століття. Основою міжнародного обміну технологіями, його форм і динаміки є загальноекономічний процес – насичення продуктивних сил новим, нетрадиційним елементом, що виник під впливом прогресуючого поглиблення суспільного поділу праці в умовах, коли розвиток продуктивних сил індустріальної цивілізації відбувається на науковій основі.

Головними центрами, де сконцентровані світові технологічні ресурси, є США, Японія та країни Західної Європи, зокрема члени ЄС. Проте останнім часом стрімко зростає кількість науково-технічних працівників і, відповідно, зміцнюються позиції у галузі високих технологій тих країн, які раніше належали до країн так званого “третього світу”.

Починаючи з 70-х років ХХ століття багато країн, що розвиваються, нагромаджували людський капітал набагато швидше, ніж на той час зростало їхнє населення. У 1970 р. на ці країни припадало менше третини випускників вищих навчальних закладів світу. Наприкінці 80-х років вони могли похвалитися більш як половиною випускників. Чимало таких країн випереджають традиційних конкурентів у галузі науки, техніки, програмного забезпечення. Зокрема, Мексика готує стільки ж учених та інженерів, скільки Франція. Південна Корея випускає таких висококваліфікованих фахівців більше, ніж будь-яка країна Європи, крім Німеччини. Індія й Китай (кожна окремо) мають більше науковців та інженерів, ніж Франція та Німеччина разом [3].

Науково-технічна революція сприяла різкому зростанню ролі й такого ресурсу сучасного світового господарства, як інформаційний. Інформація як один з видів ресурсів, економічних по суті, зафіксована на матеріальних носіях. На сучасному етапі суспільного розвитку інформатизація економіки та інших сфер життя стала центральним соціально-економічним процесом в усіх розвинутих країнах.

Уявлення про інформацію як економічний ресурс почало формуватися відносно недавно. І “ресурсом” у сучасному розумінні цього слова, інформація стала лише 5-10 років тому. Сучасні уявлення про різні ресурси пов’язуються, насамперед, з їх масштабністю і, як результат, з методами роботи з ними. Відносно інформації таке становище склалося тоді, коли, по-перше, в суспільстві сформувався її справді масове виробництво та використання і, по-друге, для подолання “інформаційних бар’єрів” були створені і впроваджені принципово нові види техніки для переробки, зберігання й передачі інформації.

Сфера практичної діяльності, в якій техніка виступає засобом виробництва, а інформаційні ресурси – предметом праці, в останні десятиріччя перетворилась на самостійний і досить вагомий сектор економіки – інформаційний. Як і в інших сферах економічної діяльності, тут розвиваються процеси механізації й автоматизації, виникають види спеціалізації, кооперації і міжгалузевої взаємодії, формуються специфічна інфраструктура та адекватні їй прийоми і методи оцінки ефективності.

Перетворення інформації в економічний ресурс призвело до взаємопроникнення двох значних соціально-економічних процесів – індустріалізації інформатики та інформатизації суспільства, що створило важливі передумови для формування й реалізації нової моделі розвитку економіки і суспільства, становлення постіндустріальної цивілізації.

Розгляд ресурсної революції в умовах глобального економічного простору буде неповним без аналізу трудових ресурсів. Категорія “трудова ресурси” не має досить чіткого визначення порівняно з категорією “населення”. Під трудовими ресурсами розуміють частину населення, яка досягла необхідного фізичного розвитку, розумових здібностей і знань для праці у народному господарстві. Останнім часом у літературі часто зустрічається поняття “людський капітал” (human capital), яке зі складу трудових ресурсів виділяє найбільш підготовлену частину для участі в сучасному виробництві. Масштаби трудових ресурсів характеризують потенційну масу живої праці, або ж “запас” робочої сили, яким володіє суспільство для задоволення своїх потреб [5].

Поняття “людські ресурси”, як правило, ототожнюються із людиною як суб’єктом дослідження на конкретному управлінському рівні. У широкому розумінні “людські ресурси” – це сукупність усвідомлено продукуючих суб’єктів глобального суспільства, що створили, реалізують чи будуть формувати свій потенціал у процесі цивілізаційного розвитку. Враховуючи унікальні властивості (наявність інтелекту, односпрямований життєвий цикл, можливість репродукції, змінність якості тощо), беззаперечною стає найвища суспільна цінність людини як головного господарського ресурсу порівняно з іншими [7].

Завершення переходу до нової глобальної системи координації розвитку людських ресурсів передбачається до 2030 р., коли людство вступить у період глобальної динаміки розвитку із якісно новим характером суспільних відносин і умовами людської життєдіяльності, збалансованими інтересами, чіткими мотиваціями

самостворення і самоорганізації.

Статистика промислово розвинутих країн включає до економічно активного населення громадян віком від 15 років, тоді як у країнах, що розвиваються, – із 12-14 років, а в окремих африканських країнах – навіть із шестирічного віку. Ця частина населення у промислово розвинутих країнах складає трохи більше 45%, у країнах, що розвиваються, даний показник у середньому трохи менший від 40%.

В останні десятиріччя демографічна ситуація на Заході, а також у деяких державах СНД, у тому числі в Україні, характеризується тривожними тенденціями. Йдеться про те, що в окремих країнах населення збільшується або повільно, або ж не зростає зовсім. Високі темпи приросту населення країн, що розвиваються, при збереженні його “омолодженої” вікової структури форсують збільшення кількості трудових ресурсів. Це призводить до необхідності створення нових робочих місць з метою ліквідації часткового чи повного безробіття. Розрахунки експертів Міжнародної організації праці показують, що для задоволення потреби в зайнятості й ліквідації безробіття до 2025 р. на планеті необхідно щорічно додавати 50 млн. робочих місць, в тому числі 40 млн. – у країнах, які розвиваються [9].

Науково-технічна революція “сприяла” розвиткові й таких явищ, як плінність кадрів, міжнародна міграція робочої сили і, зокрема, науково-технічної інтелігенції. Сьогодні “зарубіжний внесок” інтелектуальної еліти в розвиток знань світового співтовариства настільки високий, що про нього можна говорити як про новий феномен.

Внаслідок зростання значення інтелектуальної складової у суспільному відтворювальному процесі відбувається зміщення акценту від технічних засобів до визначення людини як головної цінності. Основними ознаками формування постіндустріального суспільства виступає пришвидшення процесу інтелектуалізації, відносне зниження ролі матеріальних факторів виробництва та зміна функціональної ролі інтелектуальних ресурсів. З одного боку, в інтелектуалізації знаходять прояв розвиток новітніх інформаційних технологій і зростання частки інтелектуальної складової в сукупній праці. З другого – вона означає не тільки зростання інтелектуальних функцій в процесі праці, а й ускладнення і розширення вимог до людини як суб’єкта праці, посилення культурних та етичних складових, підвищення освітнього рівня, використання системи мотиваційних механізмів її економічної діяльності [8].

Основною передумовою формування інтелектуальної економіки стає накопичення потужного інтелектуального потенціалу країни. Водночас досвід передових країн доводить, що цей потенціал може стати реальним фактором інноваційного розвитку лише за умови наявності ефективних механізмів його реалізації.

З’ясування взаємозв’язку між рівнем розвитку інтелектуальних ресурсів та розвитком національної економіки передбачає необхідність їх кількісного виміру, причому складність цієї проблеми визначається неоднозначністю змісту категорії “інтелектуальні ресурси”. Поруч із людиною як основним носієм інтелекту до інтелектуальних ресурсів відносять і результати інтелектуальної діяльності, що включають відкриття, винаходи, патенти, наукові звіти і доповіді, проекти, раціоналізаторські пропозиції та ін.

Формування інтелектуальної економіки у провідних країнах світу характеризується стрімким розвитком та нагромадженням інтелектуальних ресурсів, що знаходить прояв у її системних структурних зрушеннях. На основі аналізу індикаторів інтелектуального розвитку та вивчення досвіду високорозвинених країн світу виявлені загальні риси побудови інтелектуальної економіки: нагромадження потужного інтелектуального потенціалу країни, високі якісні показники розвитку людських ресурсів, позитивна динаміка ВВП, підвищення інтелектуальної складової в усіх елементах економічної системи, зміни в структурі суспільного виробництва і зайнятості, ефективні механізми реалізації інтелектуального потенціалу, зростання в абсолютних і відносних показниках виробництва та експорту інтелектуальномісткої продукції, поширення в економічній та інших сферах діяльності інформаційно-комунікаційних технологій, висока результативність інноваційної діяльності та швидка комерціалізація наукової продукції [9].

На жаль, Україна перебуває лише на початковій стадії розвитку інформаційного суспільства, хоча і має досить високі показники становлення суспільства, що базується на знаннях. Слабким місцем вітчизняної економіки є недостатня комерціалізація науково-технічної продукції, що не дає можливості для розширеного відтворення інтелектуальних ресурсів та якісної зміни їх функціональної ролі в економічному розвитку країни.

Національна політика країни має бути спрямована на ефективне використання інтелектуальних ресурсів для забезпечення розвитку економіки та її конкурентних переваг на світовому ринку. В першу чергу необхідні активні дії з нарощування інтелектуального потенціалу: розширення масштабів вищої освіти, залучення все більшої частки населення до різних форм навчання, диверсифікація джерел та зростання обсягів фінансування освіти та науки, реалізація комплексних заходів з підвищення якості загальногуманітарної та професійної підготовки кадрів [8].

Отже, тільки створення ефективної системи нарощування українського інтелектуального потенціалу разом з активізацією інноваційного підприємництва, відродженням вітчизняного виробництва на базі прогресивних науково-технічних досягнень та високих технологій може стати основою інноваційного прориву України, формування інтелектуальної економіки та її виходу на лідируючі позиції у світогосподарському розвитку.

Висновки. З розвитком суспільства відбувається інтенсивне залучення природних ресурсів у господарську діяльність людей. Населення Землі зростає і відповідно збільшуються і модифікуються його потреби. Суспільство, прагнучи задовольнити їх, безперервно розширює масштаби виробництва. Очевидним є те, що науково-технічний процес призводить до залежності суспільного розвитку від природних ресурсів. До кінця минулого століття природне середовище розглядали лише як джерело природних ресурсів, які слугували первинною сировиною для процесу виробництва, що в свою чергу мало б забезпечувати економічне зростання та добробут людей.

Фундаментальним процесом, що визначає формування нового, постіндустріального етапу розвитку суспільства, виступає всеохоплюючий процес інтелектуалізації, який вносить революційні зміни в усі складові економічної системи, способи взаємодії господарюючих суб'єктів, характер конкуренції. Одним з

домінуючих чинників підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни, збереження та поліпшення досягнутих нею позицій виступає нагромаджена сукупність інтелектуальних ресурсів, адекватних вимогам сучасної інформаційної революції та здатних забезпечити інноваційний характер розвитку країни, єдино можливий в сучасному глобалізованому середовищі.

На сьогоднішній день питання першочерговості економічних ресурсів ще повністю не вирішене. Багато науковців дотримуються точки зору про важливість мінеральних, у першу чергу, енергетичних ресурсів. Інші вважають головними альтернативні джерела сировини та енергії. Але у XXI столітті пріоритетного значення набули інформаційні та інтелектуальні ресурси. Під впливом НТР відбуваються не лише кількісні, а й якісні зміни в “людських ресурсах” сучасної індустріальної цивілізації. В умовах загального підвищення наукомісткості виробництва наукові знання, “ноу-хау”, кваліфікація, організаційні принципи набувають вирішального значення для економічного прогресу.

Використані джерела:

1. Зянько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив / В. Зянько // Економіка України. – 2006. – № 2. – С. 84-89.
2. Кендюхов О. В. Інтелектуальний капітал підприємства: методологія формування механізм управління / О. В. Кендюхов. – НАН України. Інститут економіки промисловості. – Донецьк : ДонУЕП, 2006. – 308 с.
3. Молчанова Е. Ю. Глобалізована регіоналізація регіонально-економічного розвитку / Е. Ю. Молчанова // Культура народів Причорномор'я / Таврический национальный университет им. В. И. Вернадского, Межвузовский центр “КРЫМ”. – 2007. – № 117. – С. 116-123.
4. Норіцина Н. І. Інтелектуальні ресурси підприємства: охороноздатність та оцінювання / Н. І. Норіцина // Вісник МНТУ. – К., 2011. – № 2(5). – С. 93-102.
5. Поліщук В. С. Інтелектуальна власність: навч.-метод. посіб. (для студ. заоч. форми навч.) / В. С. Поліщук // Кам'янець-Подільський національний ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2008. – 144 с.
6. Руус Йоран. Інтелектуальний капітал. Практика управління / Йоран Руус. – М. : Высшая школа менеджмента, 2010. – 448 с.
7. Сардак С. Е. Побудова національної політики розвитку людських ресурсів у глобальній економічній системі / С. Е. Сардак // Економічний простір : зб. наук. пр. – Д. : ПДАБА, 2010. – Вип. 38. – С. 27-33.
8. Сардак С. Е. Значення людських ресурсів у глобально-цивілізаційному розвитку світу / С. Е. Сардак // Проблеми формування та реалізації конкурентної політики (молодіжний аспект) : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 15-16 вересня 2011 р.). – Львів : ТЗОВ Силайн, 2011. – С. 149-150.
9. Тимошенко Л. М. Людський розвиток : навч. посіб. / Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак, О. В. Більська. – Д. : ДНУ, 2010. – 192 с.

Островский И. В. Ресурсная революция в условиях глобального экономического пространства.

Рассмотрено и проанализировано проблему ресурсной революции в условиях глобального экономического пространства. Отражены проблемы обеспечения современной цивилизации энергетическими и минеральными ресурсами. Исследована взаимосвязь между уровнем развития интеллектуальных ресурсов и развитием национальной экономики.

Ключевые слова: ресурсная революция, глобальное экономическое пространство, экономические ресурсы, информационные ресурсы, интеллектуальные ресурсы.

Ostrovskiy I. V. Resource revolution in the conditions of global economic space.

The problem of resource revolution is considered and analysed in the conditions of global economic space. The problems of providing of modern civilization power and mineral resources are reflected. Intercommunication is investigated between the level of development of intellectual resources and development of national economy.

Key words: resource revolution, global economic space, economic resources, informative resources, intellectual resources.

МІКРОЕКОНОМІКА

УДК 338.48

*Страшинська Л. В.
Національний університет харчових технологій
Євтюкова І. О.
Київський економічний інститут менеджменту*

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ МАРКЕТИНГ-КОНТРОЛІНГУ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В статті досліджено сутність маркетинг-контролінгу, розглянуто можливості застосування інструментів маркетинг-контролінгу в маркетинговій діяльності підприємства. Визначено роль бюджетування при формуванні бюджетів продажу та маркетингу. Запропоновано застосування методу Дельфі при оцінці ефективності маркетингової діяльності підприємства.

Ключові слова: контролінг, маркетинг – контролінг, інструментарій маркетинг – контролінгу, бюджетування, метод Дельфі.

На теперішній час підвищення престижу підприємства, зазвичай, асоціюється з контролінгом – новою ефективною концепцією управління в рамках сучасного менеджменту. Основна мета контролінгу полягає в об'єктивній оцінці господарських ситуацій для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [1, с. 7]. Контролінг є предметною технологією ефективного управління різними областями фінансово-господарської діяльності підприємства. Він включає у себе:

- визначення і ранжування цілей діяльності;
- віддзеркалення цих цілей у спеціально створеній системі показників;
- планування і прогнозування діяльності та визначення планових (цільових) значень параметрів роботи підприємства і показників, що їх характеризують;
- регулярний контроль (моніторинг) фактичних значень параметрів та показників їх роботи;
- аналіз і виявлення причин відхилень фактичних значень параметрів та показників від планових;
- створення адекватного механізму розробки, реалізації і прийняття оптимальних управлінських рішень на основі аналізу цих відхилень;
- вироблення механізму створення предметних технологій ефективного вирішення управлінських завдань;